

Pr. Ioan Bădiliță

DUMNEZEUL INIȚII MELE

Miride din prescura Cuvântului
pentru tot sufletul iubitor de Frumos

Cuvânt înainte de Pr. Eugen-Sebastian Teacu

Carte tipărită cu binecuvântarea
Înaltpreasfințitului

Mitropolitul Moldovei și Bucovinei

Doxologia
Iași, 2022

Cuprins

Cuvânt înainte	11
<i>Cor ad cor loquitur</i> : o carte din inimă și pentru inimi ...	13
I. <i>Contemplatio</i>	17
II. <i>Studia</i>	197
1. Dogmele creștine – gramatica poveștii de dragoste dintre Hristos și Biserica Sa	198
2. Fața lui Hristos – forma Bisericii	207
3. Dimensiunea agapic-personală a timpului.....	219
4. În afara Frumuseții nu există mântuire	229
5. „ <i>Duh în pâinea Ta, foc în vinul Tău</i> ” – Sfânta Euharistie, izvor al vieții spirituale în opera Sfântului Efreem Sirul.....	240
a. Efreem Sirul – Eufratul duhovnicesc al Bisericii	240
b. Poezia efremană – teologie a paradoxului și a simbolului	243
c. Sfânta Euharistie – Izvor al vieții și culme a experienței duhovnicești.....	251
d. Concluzii.....	261
6. Sfântul Duh – Înfrumusețatorul creației și Iconograful îndumnezeirii omului	265
7. Părintele Alexander Schmemmann – o teologie a bucuriei.....	278
III. <i>Poesis</i>	287
asemănări (1)	288
dans treimic	289
simplitate	291
lirica sfinteii îmbrățișări.....	292

umbrelă.....	293
lumânărar.....	294
pridvoare	295
nuntașii inimilor	296
sfântul	297
viața	298
moaște	299
fericire.....	300
așteptare	301
tramvai.....	302
rendez-vous	303
metanoia	304
rusalii	304
proscomidiar.....	306
asemănări (2)	307
zahei.....	308
cuvânt	309
luna	310
forme	311
valentine's.....	312
toaca vecerniei.....	313
eva.....	315
pentru pacea a toată lumea.....	317
centripetal.....	318
femeia	319
duminica ortodoxiei	321
împărăție.....	322
nathanael	323
trezire.....	324
împlinire	325
întâlnire	326
Dumnezeul inimii mele	327
brațele părintești	329
ectenie	331

furtună	333
tatălui meu	334
ne-răspunsuri.....	336
la vreme de neplouare	338
în miez de noapte	339
persoana a II-a	342
expectază	343
îndrăgostire	344
autobiografie	345
memento.....	347
cartezian	349
cucerit de bucurie.....	350
<i>Deus caritas est</i>	352
trisaghion.....	354
destăinuire	355
adormire	356
primii pași.....	357
ferestre	358
linia vieții	359
credință.....	360
anastasis	361
credo	362
visare.....	365
biblioteca din mamvri	366
estera.....	369
mărturisire	371
veșnicia nu e un când.....	373
când cerul tace.....	375
râsul	376

Note..... 378

„... iar cunoașterea se preface în iubire.”

– Sfântul Grigorie de Nyssa, *De anima et resurrectione*, VI, 32

„Lebădă, spune-mi povestea ta din timpurile străvechi.

Din ce ținut vii, Lebădă? Spre ce țarm vei zbura?

Unde ai să te odihnești, Lebădă, și ce cauți?

Chiar în dimineața aceasta, o, Lebădă, trezește-te, ridică-te și urmează mie!

Există un tărâm unde îndoiala și durerea n-au nicio putere; unde spaima Morții nu mai e.

Acolo înfloresc pădurile primăverii și mirosul parfumat e purtat de aripile vântului;

acolo-i pogorâtă-n adânc albina inimii și nu mai dorește altă bucurie.”

– Kabir¹ (1398-1518)

„Pace celui care a scris și celui care citește și celor care-L iubesc pe Domnul întru simplitatea inimii.”

– Meliton de Sardes, *Peri Pascha*

CUVÂNT ÎNAINTE

*„Doamne, inima-mi tace, nimic nu mai cere,
decât să te știe că-i ești mângâiere...”*

Pentru fiecare dintre noi, trecerea timpului marchează, în mod inevitabil, treptele unui urcuș spiritual spre desăvârșirea în veșnicie. Timpul ne poate deveni prieten în măsura în care gândurile și emoțiile rodesc în virtuți, când viața se însoțește cu harul lui Dumnezeu și aduce comuniune. Tot el, timpul, ne obligă să trudem mai mult, să adâncim ceea ce primim ca dar de la Dumnezeu și să lăsăm urme de pași în viețile celorlalți. Citind cartea, am vrut să descopăr motivația părintelui Ioan, sursele lui de inspirație, procesul de distilare în timp a ideilor către rezultatul final. Curiozitatea detaliilor nu este caracteristica firii mele dar, în acest caz specific, făcând o excepție, am pătruns în taina cuvintelor lui.

Părintele Ioan pășește, prin cuvinte și emoții în viețile noastre, dăruind sens și bucurie din revelațiile personale, făcându-ne părtași unei etape esențiale din viața sa. El ni se dezvăluie autentic, onest, cu o nedisimulată naturalețe și tihnă a sufletului, atunci când surprinde laolaltă oameni și sfinți, dureri și bucurii, căderi și speranțe. Cuvintele scrisului său izvorăsc din psalmi, din lacrimi, din uimiri, din simplitatea vieții, din bucurii mărunte și, mai ales, din credință. Credința profundă care a adus omul în fața preotului și preotul în fața omului, unul fără altul neputând exista. Pătrunzând cuvintele, atingem o lume unică pe care părintele Ioan o cuprinde prin ferestrele

caselor cu cerdac, prin mâinile bătrânilor pe care îi alină, prin ochii copiilor care se apropie de altar, prin tâlcuirile Evangheliei, prin natura pe care o contemplă într-o mirare ce iese și iese mereu, fără să se poată opri. Textele, unele dintre ele de-a dreptul patericale, dăruiesc bucurie, tihnă, suflare de viață, înnoire sufletească.

În cartea sfinției sale descoperim, pe măsura lecturii, un scris care este complex, îmbogățitor, dătător de sens, revelator întru cele duhovnicești, diafan în poezie și adânc, profund, în teologie. Teologia nu este o preocupare exclusivă a slujitorilor Bisericii, ci este un dar pe care Dumnezeu îl face la timpul potrivit celor iubitori de frumos și de Dumnezeu, care caută și tânjesc după Adevăr și autentic, prin oameni precum părintele Ioan.

Citind, răscumpărăm timpul, adesea cuvântul fiind rugăciune și mângâiere, tămăduire lumii în care trăim. Astfel, regăsim în paginile care ni se deschid experiențele vieții de preot, provocările lucrării de profesor, bucuriile de soț și tată, tresăririle omului contemplând asupra lumii care îl cuprinde. Cartea, o lucrare echilibrată, cu părți de poveste, de realitate, de poezie și chiar de text teologic documentat, ni se dezvăluie ca o preoție povestită, o împărtășire prin cuvânt despre Cuvânt, surprinzând viața preotului cu multă sensibilitate.

*„... a, și ar mai fi ceva
ceva ce nu-ți pot descrie
trebuie să vezi cu ochii tăi
întredeschiși...”*

Pr. Eugen-Sebastian Teacu,
la sărbătoarea dumnezeieștilor Părinți Ioachim și Ana, 2022

COR AD COR LOQUITUR: O CARTE DIN INIMĂ ȘI PENTRU INIMI

De dragul unui singur vers, scria acum mai bine de un veac Rainer Maria Rilke², trebuie să vezi o mulțime de sate și orașe, nenumărați oameni și o sumedenie de lucruri, trebuie să cunoști animalele, trebuie să simți cum zboară păsările și să știi gesturile cu care se deschid, ca o șoaptă de înger, florile în zori. Trebuie să-ți amintești de potecile misterioase care străbat ținuturi necunoscute, de întâlniri neașteptate și de despărțiri mult așteptate, de zilele copilăriei încă nedesluite, de firele nevăzute care te-au legat inebranlabil de brațele bunicilor, de părinții pe care i-ai mâhnit atunci când îți făceau o bucurie pe care nu ai înțeles-o, de cumpenele tinereții care încep atât de ciudat, cu atât de multe schimbări grave și profunde, de zilele de călătorie care încă mai răsună și zboară împreună cu toate stelele aprinse în candelabrul nopții. Pentru un singur vers trebuie să-ți amintești de multe nopți de dragoste fără asemănare, de durerile femeilor în chinurile nașterii și de lăuzele plăpânde, albe, dormind ușurate; dar, mai ales, trebuie să fi dăruit o lacrimă sinceră și un suspin la căpătâiul celui aflat la hotarul dintre lumi, să fi privegheat mortul într-o odaie luminată de candela icoanei dinspre răsărit, să-ți fi plimbat palmele peste obrajii aspri ai unui bătrân care privește tăcut prin fereastra azilului, să fi șters lacrima unei văduve, să fi împărțit pâinea și timpul cu un tânăr uitat de lume pe peronul din Gara

de Nord... Abia în momentul în care aceste experiențe intră în adâncurile noastre, se sincronizează cu bătăile inimii și se transformă în sânge, în privire și gest, când nu mai poartă nume și nu se mai pot deosebi de noi înșine, abia atunci se poate întâmpla ca, într-o clipă rară, când nici nu te-aștepți, din toate aceste trăiri să răsară și să se înalțe – precum migdalii și narcisele din ziua a treia a Genezei – primul cuvânt al unui vers sau primul cuvânt al unei cărți pe care nu credeai vreodată că o vei scrie, așa cum este și cea de față.

Cartea pe care o țineți în mâini reprezintă atât rodul împlinirii unei ascultări primite din partea părintelui duhovnic, cât și concretizarea tangibilă a dorinței de a aduna și a tipări într-un singur volum textele pe care le-am scris în ultimul timp, o bună parte dintre ele schițate prin agende, răzlețite în *timeline*-ul inexorabil al paginii personale de Facebook sau publicate în reviste care nu au fost disponibile decât unui grup foarte mic de cititori.

În cele trei mari secțiuni ale cărții, cititorul are ocazia să-l cunoască pe autor în trei ipostaze: pastorală, profesorală și poetică. Primul capitol, *Contemplatio*, cuprinde 205 cugetări și puncte de vedere care se prezintă, sub aspect morfologic, ca o antologie de aforisme, întâmplări din experiența pastorală proprie, povestiri cu substrat etico-spiritual și interpretări succinte sau *in extenso* la texte evanghelice. Al doilea capitol, *Studia*, conține șapte articole care au fost selectate atât pentru faptul că se încadrează în tematica generală a cărții – cuvinte pentru suflete filocalice sau iubitoare de frumos – cât și datorită actualității subiectelor abordate: 1) dogmele

Bisericii și importanța lor ca repere *sine qua non* ale unei vieți autentice; 2) Hristos – icoană a iubirii; 3) relația dintre timp – persoană – dragoste; 4) frumusețea ca expresie doxologică; 5) Euharistia în viziunea poetică a Sfântului Efrem Sirul; 6) Sfântul Duh ca iconograf al desăvârșirii umane; 7) necesitatea unei teologii a bucuriei, desprinsă din opera unui mare teolog ortodox. Cea de-a treia și ultimă parte, *Poesis*, reunește, într-o smerită ofrandă lirică, 66 de poeme – un culion cu stihuri, s-ar putea spune – pe care le-am compus în diverse împrejurări ale vieții, în ale căror versuri se poate auzi bătând inima unui preot de țară îndrăgostit de familia sa, de cărți, de liturghie, de tot ce e frumos – a unui preot care se bucură copilărește de iridescența tuturor lucrurilor mirabile prin care Dumnezeu Cel *sensible au coeur* (Blaise Pascal) ne încântă privirea, ne lărgește cunoașterea, ne încălzește sufletul și ne atrage, printr-o negrăită ierurgie a iubirii, din uimire-n uimire și din slavă-n slavă spre grațioasa și dulce Sa splendoare de lumină neînserată. Apelând la una dintre zicerile memorabile ale lui Nietzsche din *Die fröhliche Wissenschaft*, aceste așterneri pe hârtie ar putea fi considerate drept „lumini-le pe care cineva a știut să le fure iute din razele unei recunoașteri ce l-a străfulgerat și să le ducă acasă”³.

Un pios gând de recunoștință se îndreaptă către părintele Eugen-Sebastian Teacu, paroh la biserica „Sfântul Nicolae-Ciurchi” din Iași, care a acceptat, cu afabilitatea-i caracteristică, propunerea mea de a parcurge atent textul cărții și de a preface intervalul luminos al prieteniei noastre într-un cuvânt de întâmpinare.

Mulțumesc doamnei Roxana Batariuc din București pentru permisiunea de a așeza pe coperta cărții reproducerea fotografică a unei minunate picturi pe lemn, zugrăvită pentru familia noastră, care întregește vizual poemul „lirica sfintei îmbrățișări”. Cu excepția ilustrațiilor care însoțesc poemele „sfântul”, „linia vieții”, „Dumnezeul inimii mele” și „cucerit de bucurie”, care îmi aparțin, toate celelalte desene au fost realizate de către Antonia Maria, o tânără și promițătoare artistă din Iași, căreia îi mulțumesc din tot sufletul pentru osteneala depusă.

Nu în ultimul rând, mulțumesc *ex toto corde meo* părintelui Flavian de la Tipografia Doxologia pentru ajutorul neprețuit pe care mi l-a oferit în toate aspectele care țin de viziunea grafică a lucrării.

Prin această carte nu-mi propun să rezolv enigme existențiale, nici să ofer răspunsuri definitive. Mai degrabă, ea este o invitație sinceră la redeșteptarea capacității noastre de mirare, de a ne lăsa continuu surprinși de inflexiunile nesfârșite ale Bucuriei și ale Misterului. Este, în esența ei, o pledoarie pentru redescoperirea vieții ca un poem de dragoste divino-uman, scris nu pe frontispiciul templului lui Apollo din Delphi, ci în pisanina inimii – biserica și mireasa lui Iisus din Nazaret.

„Pe cine am eu în cer, afară de Tine?

Și, afară de Tine, ce am dorit pe pământ?

... Dumnezeul inimii mele.”

– Psalmul 72

I. CONTEMPLATIO

„Un faimos cuceritor al lumii, aflat pe patul de moarte, se plângea și ofta: «Toată viața mi-am dorit trei lucruri: o căsuță, o nevestică și un fir de busuioc într-o glastră, și nu le-am avut niciodată». Ce simplă e viața, la urma urmei, iubito, ce puțin îi trebuie omului să fie fericit! Dar omului îi place să se piardă, alergând după marile fantasme...”

– Nikos Kazantzakis⁴

„Japonezii au un proverb care zice că un om are o inimă fățarnică în gură, ca toată lumea s-o vadă, o alta în piept, pe care s-o arate prietenilor lui foarte apropiați și familiei, iar cea adevărată, cea tainică, pe care n-o știe nimeni, niciodată, în afară de el însuși, e ascunsă într-un loc știut doar de Dumnezeu.”

– James Clavell, *Shōgun*

1. Meditând la evanghelia despre învierea fiicei lui Iair, din duminica a XXIV-a după Pogorârea Sfântului Duh, am tendința să cred că cele două mari minuni din narațiune nu sunt nici vindecarea femeii sângerânde, nici ridicarea din morți a copilei. Noi, cei din „civilizația spectacolului” (M. Vargas Llosa), trecem prea ușor cu vederea că există o parte nevăzută care „decide totul” (H.R. Patapievici). Iar în textul biblic, miracolele care mi-au scăpat mai tot timpul printre degete sunt acestea două: „Mergi în pace” și „Nu te teme!”. Pentru că, dacă Hristos a venit doar pentru vindecarea rănilor somatice și reanimarea unor cadavre, atunci încă mai trebuie să așteptăm un Mântuitor care să pătrundă în adâncul inimilor noastre dezarticulate. Să ne aducă pacea. Să coboare în iadul vieților noastre și să ne smulgă afară din el. Și Acela este Hristosul evangheliei.

Faptul că Iisus tămăduiește bolnavi și învie morți e un lucru uimitor. Dar și mai uimitor e adevărul că El singur ne poate vindeca mintea, inima și spiritul. Că prin El putem contempla măreția și frumusețea umanității, așa cum ai vedea *Pescărița la Granville* cu ochii lui Nicolae Grigorescu. Să-ți recunoști slăbiciunile și să accepți că fără El nu poți face nimic – ce înviere! Pentru Sfântul Isaac Sirul, omul care se vede pe sine, care-și simte propriile păcate și suspină un ceas pentru sufletul său, e mai mare decât cel ce scoală morții din groapă cu rugăciunea, ba chiar și decât cel care s-a învrednicit de anghelofanii.

Faptul că El vindecă pe paraltic e lucru uimitor. Dar și mai uimitor e că El mă poate vindeca din paralizia fricii și a ignoranței.

Faptul că El scoate pe demoni e lucru uimitor. Dar și mai uimitor e atunci când El mă adăpostește în lumina ochilor Săi de „lucrul ce umblă în întuneric și de molima ce bântuie într-o amiază”.

El a înviat pe fiica lui Iair, ceea ce este cutremurător, dar cel mai uimitor e atunci când El atinge viețile noastre asfixiate, inerte, banale și insipide, prefăcându-le în miracol și surâs divin.

El a vindecat pe surzi, dar câtă nevoie au urechile noastre de Cuvânt bun (λόγον ἀγαθόν – Psalmul 44:1), pentru a auzi cu limpezime glasul Lui, cântecul privighetorii, strigătul săracului...

El a tămăduit pe cei muți, dar cel mai minunat e atunci când El preface gurile noastre în clopoței de cădelniță și murmur de Liturghie.

Pâinea, miracolele, imperiile – întreita seducție a Carantaniei – toate vor trece și se vor învechi precum o haină uitată în șifonierul din casa bunicilor. Un corp vindecat se va îmbolnăvi din nou. Un mort înviat va muri din nou. Extazele plăcerilor de moment se vor preface în cenușă. Singurul lucru care contează cu adevărat e ca sufletul să se deschidă Frumuseții și Păcii pe care numai Hristos le poate da – și atunci arterele, vertebrele, oasele și toate mădulele noastre vor străluci precum icoanele în zi de hram la o mănăstire de munte.

2. Când intru în biserică, am ciudatul obicei de a-mi vârî nasul în cutiile cu tămâie. Îmi place să mi-L imaginez pe Bunul Dumnezeu ca pe un mare gentleman care se parfumează cu cele mai puternice și îmbietoare

arome – de garoafă roșie, gardenie, iasomie, crin, floarea pustiei – ori de câte ori vine la întâlnire cu oamenii. „Miresmele Tale sunt balsam mirositor, mir vărsat este numele Tău; de aceea, fecioarele te iubesc” (Cântarea Cântărilor 1:2).

3. Într-o mănăstire, un ucenic a făcut o greșeală foarte mare și toată lumea aștepta nerăbdătoare ca starețul să-l pedepsească. Însă părintele stareț se comporta straniu. Era foarte senin, degajat, ca și cum nu s-ar fi întâmplat nimic. După o vreme, un alt ucenic, indignat, a venit la stareț și l-a întrebat: „Părinte, nu pot să cred că nu l-ai apostrofat atunci când ai văzut că a greșit. Doar de asta ne-a dat Dumnezeu gură, nu-i așa?”. Iar părintele stareț i-a răspuns, zâmbind: „Da, dar ne-a dat și *pleoape...*”.

Arată-mi-l, frate, pe omul care a greșit, ca eu venind să-l acopăr cu mantia mea și să-i ascund rușinea. Să-l adăpostesc sub felonul pleoapelor Dragostei, singura „care acoperă mulțime de păcate” (I Petru 4:8).

4. Dacă veți citi cu atenție trilogia lui J.R.R. Tolkien – *Stăpânul inelelor*, pe care o consider o evanghelie a speranței, veți remarca un detaliu foarte interesant cu privire la Gandalf. Deși este un slujitor al Focului Secret, având puteri extraordinare, el nu intervine în mod arbitrar (*ex machina*) în destinul protagoniștilor și nici nu se pretează la exhibiții de doi lei, ci, dimpotrivă, sfătuiește, călăuzește, muștră, îmbărbătează, râde, se întristează, suferă alături de cei pe care trebuie să-i protejeze. Chiar și atunci când își folosește puterile, o face pentru a deschide o potecă de lumină în întuneric. Cred că așa

stau lucrurile și cu Dumnezeu. El nu face spectacol, nu oprește gloanțele ca Neo și nici nu trage de volan ca să eviți un impact. Atât de mult ne ia în serios, încât vrea ca noi să folosim cu chibzuință rațiunea și darul greu al libertății. Dacă suprema etică a vieții umane este iubirea, aceasta nu poate fi realizată și nici înțeleasă în afara libertății.

„– Gandalf! Te credeam mort! Dar și pe mine m-am crezut mort. Oare tot ce-i trist se dovedește neadevărat până la urmă? Ce s-a întâmplat cu lumea largă?”

– O mare Umbră s-a risipit, spuse Gandalf și izbucni în râs, și hohotul lui era ca un cântec sau ca apa pe pământul pârjolit; și, auzindu-l, lui Sam îi veni deodată în gând că nu mai auzise râset, acel sunet curat al veseliei adevărate, de atât de multe zile, că le pierduse șirul. Picura în urechile lui precum ecoul tuturor bucuriilor pe care le cunoscuse vreodată. El, însă, izbucni în plâns. Ca, apoi, asemenea unei ploi dulci ce se lasă dusă de vântul primăverii, după care soarele străluce cu și mai multă putere, lacrimile lui se zvântară și râsul îi gâlgâi în gâtlee și, râzând, Sam sări jos din pat...”⁵.

5. Am auzit cândva o povestioară cu tâlc: Odată, un tată i-a spus fiicei sale: „Pentru că ai absolvit facultatea cu bine, îți dăruiesc un Jeep pe care l-am cumpărat cu mulți ani în urmă. Este destul de vechi. Dar, înainte să fie al tău, du-l la lotul de mașini second hand din centrul orașului și spune-le că vreau să îl vând. Vezi cât oferă”. Fata s-a dus la locul cu pricina, iar când s-a întors la tatăl ei, i-a spus: „Mi-au oferit 1.000 de dolari pentru că, în opinia lor, e o mașină foarte uzată”. „Du-l acum la o casă

de amanet”, a zis tatăl. Fiica s-a dus la cea mai vestită casă de amanet din oraș, iar când s-a întors la tatăl ei, a spus: „Casa de amanet a oferit doar 100 de dolari, pentru că este un Jeep vechi”.

Atunci, tatăl a îndemnat-o să meargă la un club Jeep și să arate mașina celor de acolo. Fiica a dus Jeep-ul la club, s-a întors și i-a spus tatălui ei: „Să știi că, atunci când au văzut Jeep-ul tău, vreo cinci oameni s-au oferit să dea 100.000 de dolari deoarece, zic ei, este un Jeep deosebit de frumos și căutat de mulți colecționari”. Acum, tatăl i-a spus fiicei sale: „Locul potrivit este acolo unde ești prețuită. Dacă nu ești apreciată, nu deznădăjdui. Înseamnă că ești în locul greșit. Cei care îți cunosc valoarea sunt cei care te apreciază. Și invers. Nu sta niciodată într-un loc în care darurile tale rămân închise în cutie”.

6. În timpul unei predici, un bebeluș a început să plângă și să se agite. Plânsetul creștea în intensitate, umplând, într-un final, toată biserica. Era din ce în ce mai evident că unul dintre ei, preotul sau copilul, trebuia să înceteze.

– Sunt doi oameni care predică acum în biserică, spuse părintele, și nu știu care dintre noi o face mai bine. Atunci când un prunc plânge în biserică, el ne face atenți la două lucruri: primul e că există bebeluși în familie; al doilea e acela că mama și-a adus copilul la Sfânta Liturghie. În orice caz, cred că bebelușul predică mult mai bine decât mine și îl voi lăsa pe el să cuvânteze până la capăt. În numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh.

Părintele și-a continuat Liturgia.

Iar îngerii au zâmbit din spatele dvorei înflorite.

7. Unii cu mult dor, alții ceva mai vlăguiți, ne adunăm împreună în fiecare duminică, sub cupola bisericii. Aprindem cuminți o lumânare, două. Ne așezăm în stranele bătrâne, ascultăm (sau mai mult *auzim*) Evangelia, predica. Mai căscăm din când în când. Zâmbim instinctiv unui copilaș care se plimbă dintr-o absidă în alta, ronțâind o prescură întărită, și suspinăm ușor, cu gândul că suntem mai bătrâni cu o săptămână, că ne cam dor șalele, că arătăm ca niște rătăciți pe un peron unde niciun tren nu vine și nu pleacă. Primit anafura și... *there and back again*. O luăm de la capăt.

Cred, însă, că nu suntem cu-adevărat conștienți de puterea pe care o invocăm acolo, în nucleul ofrandei liturgice, putere în fața căreia sfinții din icoane își mai pun un rând de veșminte, iar îngerii tremură de frică și uimire. Dacă am lua în serios cuvintele slujbelor, ne-am da seama că bisericile sunt asemenea unor copii cu obraji de culoarea vinului liturgic care se joacă pe podea cu instrumentele de laborator chimic, preparând o doză cosmică de TNT, pentru a arunca în aer tot ce suflă și pentru a-L trezi din somn pe Dumnezeu, care doarme veghetor la cârma luntrei. Acest Dumnezeu ne-a renăscut din pânțele de foc al cristelniței, pentru ca să fim o seminție împăratească și neam preoțesc. Sare și lumină, nu zahăr rafinat și becuri economice. Lei și porumbei, nu gândaci de bucătărie și cucuvele.

De aia, la momentul cuminecării, eu aș purta cască și *flare gun*. Mi-e frică de ce ar putea să-mi facă Acest

Dumnezeu abia sculat din somn atunci când îmi vede cățuia inimii plină cu cenușă, în loc de jar. Nu, Dumnezeul nostru nu e ca apa îmlânzită de la robinet, care curge în orașele civilizate. El e iubire năvalnică, așa cum năvalnic e izvorul care-și făurește drumul printre stânci...

Exsurge, Domine Deus, exaltetur manus tua!

(Psalmul 9:32)

8. Se poate vedea undeva, pe vârful unui munte înalt, un copac singuratic. Muntele nu a fost dintotdeauna așa. Cu multă vreme în urmă, era acoperit cu minune: nenumărați copaci înalți și grațioși înveșmântau peisajul într-un smarald nepământean. Însă, oameni înarmați cu topoare și drujbe i-au tăiat și i-au vândut ca hrană pentru hulpavele centrale termice. Au lăsat în picioare un singur copac. Pe cel mai strâmb dintre toți. Nu le-ar fi folosit la nimic. Au venit mai apoi căutătorii de lemn parfumat, pentru a extrage esențe. Dar pomul cel încovoiat nu răspândea nicio aromă. De aceea, nici nu s-au atins de el. Neavând vreo valoare, a supraviețuit, sihăstrind până astăzi pe vârful muntelui.

Călătorii osteniți de drum se bucură nespus când ajung lângă el, trăgându-și duhul la umbra lui. Prietenii sunt exact ca acest copac. Ei sunt de-a pururi vii în inima noastră, tocmai prin faptul că sunt nefolositori. Ar putea fi utili într-o bună zi, dar nu asta îi transformă în prieteni. Prezența lor tăcută, imperceptibilă, inutilă, gingașă, dar plină de credincioșie, face din existența noastră o experiență a comuniunii. Cu acești prieteni

avem certitudinea că nu suntem singuri. Iar asta e o mare bucurie izvorâtoare de căldură, parfum și odihnă.

În fiecare pom cântă lemnul Crucii.

În fiecare piatră doarme un cristal.

În fiecare culoare se-ascunde o lumină.

În fiecare om te-așteaptă un prieten.

Însă, ca să le poți vedea, trebuie să-L lași pe Mire să-ți ridice voalul de pe ochii inimii-mireasă. Știi doar. Dumnezeu e sensibil la inimi...

9. În prima parohie care mi-a fost încredințată spre păstorire, mamele veneau să-și împărtășească pruncii pe la ora 7 dimineața. Pe măsură ce se apropiau de linguriță, copilașii deveneau foarte agitați și am simțit că acest mod de a-i împărtăși, în grabă și în afara contextului euharistic, nu este deloc potrivit, și că trebuie să fac ceva numaidecât. Echipat cu răbdare și rugăciune, prin predică și alte mijloace de transmitere a mesajului, am început să lucrez cu mamele din comunitate astfel încât, în ziua când mi-am luat rămas bun de la enoriași, după opt ani de slujire, se conturase deja o frumoasă rânduială, concretizată printr-un rând impresionant de femei cu pruncii pe brațul drept și lumânarea în mâna stângă, așteptând cuminți, mângâiați de razele soarelui și de cântările din timpul chinonicului, să se întâlnească cu Împăratul Cel Nemuritor. Gândurile pe care le-am pus la inima mamelor au fost sintetizate în textul de mai jos, text care a fost publicat și pe internet, unde a avut pe puțin 2000 de distribuiri, fapt care mi-a dovedit că există atât un interes pe acest subiect, cât și o dorință de a schimba lucrurile în bine.

Stimată mămicuță,
dacă voiești ca odorul să nu-ți mai plângă la
împărtășanie...

Nu-l mai aduce cu noaptea-n cap, pe furiș, că așa o
să rămână mereu. Un grăbit acolo unde nu are ce căuta
repezeala.

Vorbește-i de mic despre Dumnezeu. Nu pricepe,
dar înțelege.

Vino la Liturghie cu cel puțin jumătate de oră îna-
inte de împărtășanie. E nevoie să se acomodeze cu par-
fumul, sonoritatea și dinamica din această nouă și mi-
nunată placentă numită biserică.

Lasă-l să se miște în libertate în casa Domnului
(că nu-i a omului). Dacă cineva e smintit de acest lucru,
înseamnă că nu se roagă cu adevărat sau, pur și simplu, a
uitat că a fost și el cândva un prunc fără astâmpăr.

Nu pleca imediat după momentul împărtășirii.
Lasă-l să digere (sau, mai degrabă, să fie el digerat), să
respire, să admire, să mai vrea încă o dată.

Nu-l subestima. El știe mai multe decât noi în ce-
ea ce privește legătura cu Tăticul.

Vorbește-i frumos despre preoți. Dacă-l ameninți
mereu că „popa-i taie limba” când e obraznic, sau Ches-
tii de acest gen, îl vor vedea mereu pe părinte ca pe un
inamic. Nu suntem nici noi perfecți, dar nici chiar atât
de firoși.

Cel mai important: dacă tu, mămico, nu ai o viață
liturgică, nu te împărtășești și nu te rogi, uită ce am spus
mai sus. Nu-ți va fi de mare folos. Copiii te imită. Nu-i
interesează manualele.

III. *POESIS*

*„Nu e om decât acela pe care
imnul, poemul sau rugăciunea l-au în-
frumusețat.”*

– Antoine de Saint-Exupéry

*„Sufletul creștinului trebuie să
fie delicat, sensibil, să zboare, să tot
zboare, să trăiască printre visări. Să
zboare în nemărginire, în stele, în
mărețiile lui Dumnezeu, în tăcere. Cel
ce voiește să devină creștin trebuie mai
întâi să devină poet.”*

– Sfântul Porfirie Kavsokalivitul

ASEMĂNĂRI (I)

asemănatu-s-a împărăția cerurilor
cu un negustor de cafea
care
își preface lumina ochilor
în boabe parfumate
să ardă în ibricul iubirii
precum tămâia
în cădelnița
vecerniei.

DANS TREIMIC

UNUL singur
nu e iubire ființială
nici cântec
nici bucurie
singularitate
poate fi eternul mișcător
necunoscutul
indivizibilul
toate
și dacă toate sunt totul și totul e unul
unul este însingurare
centrat-pe-sine
nu e iubire
nici cântec
nici zâmbet.

DOI
yin și yang
lumină și întuneric
patriarhat și feminism
rivalitate dualistă
bine și rău
intenționalitate spre echilibru
față-către-față
dar niciodată comuniune.

TREI
față-către-față-către-față
comuniune și perihoreză

frumusețe
mister
dansul întreitei iubiri
iubire pentru altul
și pentru iubirea celui alt
consubstanțialitate
îmbrățișare
deschidere
circularitate
lăuntricitate
centrare pe chipul celui alt
dăruire-de-sine
dragoste
cântec
bucurie
al PATRULEA este odrăslit
OMUL
veșnic iubit
și iubitor.

SIMPLITATE

ai venit pe lume gol
pleci gol
ai venit fragil
pleci fragil
ai venit fără bani
pleci fără bani – cei care ți se pun pe piept, îi iau
groparii
prima ta băiță? alții ți-au făcut-o
ultima? tot alții ți-o vor face
asta e viața
așa că, de ce pierzi timpul cu
invidie, resentiment și egoism?
miroase un trandafir, mănâncă un
strugure, mângâie pisica, ține o frunză în
palmă, zâmbește vecinului, spune o rugă
sub bolta înstelată, ascultă-ți muzica
preferată fără să știe tot satul, lasă-i
băbuței care-ți vinde pătrunjel un leu în plus...
bucură-te și fii bucurie
cu mirarea fii călător
fiindcă
altă ocazie nu ți se mai oferă
iar când cineva îți dăruiește un zâmbet
să știi, omule
că pe nisipul inimii tale
Dumnezeu începe să scrie
cu degetul arătător
cântarea cântărilor.

LIRICA SFINTEI ÎMBRĂȚIȘĂRI

în viața unui preot
e o mare bucurie
să zidești o biserică
să cununi pe cei care fost-au botezați de mâna ta
să vezi la liturghie poporul cum se roagă
cu inimi plânse, dar...
atunci când
preotul își ține
femeia
strâns în brațe
sub felinarele-aprinse
în timp ce pruncii
se prăpădesc de râs
jucându-se cu mâțele
iar greierii cântă vecernia
îți dai seama că toate
bucuriile
reveriile
galaxiile
paremiile
poeziile
izvorăsc din lăuntrul acestei sfinte
îmbrățișări
la umbra căreia
îngerii au compus
heruvicul
iar sfântul luca a pictat
icoana
dulcei sărutări...

UMBRELĂ

sub umbrela
Duhului
ne șoptim
unul altuia
necuvinte și zvâcniri
de aripi jilave
ca doi pescăruși
în căutarea
tărâmului
de zâmbete suave
și plin de corcoduși.

LUMÂNĂRAR

când feștilele noastre
vor adormi

încet

măinile pruncilor

ca două glastre

purtătoare

de rugă și roză

ca un bocet

ca un cosmic oftat

și cu dor

vor

atinge cu-ndrăzneală

fiască

inima Tatălui

pogorând-o

pe trepte de nor

în potirul uitat

din coliba mea, a ta și a lor

care se va preface

ușor

sub ochii noștri

din scâncet și har

într-un

viu

nestins

strălucitor

lumânărar.

